

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitetun lintulajin pesän hävittämistä

Hakija

Pyhäjärven kaupunki / Sami Laukkanen

Asia

Lupahakemus sääksen pesän poistamiseen tuulivoima-alueelta Pyhäjärvellä, Pohjois-Pohjanmaalla.

Hakemus

Hakija hakee lupaa sääksen pesän poistamiseen kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Ko. Pirttisaaren pesä estää usean sen lähistöllä suunnitella olevan uusiutuvan energian tuotantolaitoksen rakentamisen.

Pirttisaaren pesän poisto suunnitellaan toteutettavan mahdollisimman pienin toimenpitein purkamalla tai pudottamalla pesä tarvittavin osin tai kokonaan pesäpuun latvasta. Pesän poisto voi vaatia esimerkiksi latvan tukioksan/oksien sahaamista, jotta sääksi ei pyri rakentamaan puuhun uutta pesää. Tämä toteutettaisiin asian osaavan henkilön toimesta pesälle kiipeämiseen ja purkamiseen tarvittavia apuvälineitä käyttäen. Ensisijaisesti pesäpuu on tarkoitus jättää pystyyn.

Muuta vaihtoehtoa kuin pesän poistaminen ei hakijan mukaan ole. Sääksisäätiö sekä Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liittojen tilaama selvitys suosittelee vähintään kahden kilometrin etäisyyttä sääksen pesältä lähimmille suunnitelluille tuulivoimaloille. Suositus perustuu varsinkin pesimäympäristössä lentoharjoituksia tekevien poikasten kohonneeseen riskiin törmätä lähelle sijoittuviin tuulivoimaloihin. Pirttisaaren pesä sijoittuu jo rakennetulle Murtomäen tuulivoima-alueelle lähimmillään noin 180 m etäisyydelle rakennetusta voimalasta. Noin kilometrin etäisyydellä pesästä sijaitsee tällä hetkellä kuusi tuotannossa olevaa tuulivoimalaa. Pesän sijainti on jo rakennetun voimala-alueen johdosta varsin rauhaton ja olemassa olevien voimaloiden arvioidaan kasvattaneen jo merkittävästi erityisesti lentoharjoituksia tekevien poikasten törmäysriskiä voimaloihin. Hakija katsoo sääksen kannalta parhaimmaksi vaihtoehdoksi, että sääksi saadaan pesimään turvallisemmalle alueelle kauemmaksi tuulivoimapuistoista.

Lupaa haetaan ajalle 1.1.-31.12.2025. Pesän poiston otollisin aika olisi pesimäajan ulkopuolella ennen sääksien kevätmuuttoa ja pesinnän aloittamista. Sääksen pesimäaika on Etelä- ja Keski-Suomessa 1.4.–15.9. Toinen vaihtoehto on toteuttaa pesän poisto pesimäajan jälkeen 15.9.–31.12. Mikäli pesän poiston toteutus tapahtuisi pesimäajalla varmistettaisiin luotettavasti, että pesä ei ole aktiivinen ja sääksi ei ole aloittanut pesintää pesällä.

Alueella on seurantaraportin mukaan useampi pesä, jossa pesintä kaudella 2024 on onnistunut. Toinen pesistä on uusi ja on ilmoitettu Luonnontieteellisen keskusmuseon pesätarkastajalle. Hakija katsoo, että ei ole tarpeen rakentaa erillistä keinopesää, koska laji on itse tehnyt pesintäratkaisuita alueella ja alueelle jää pesimäkäyttöön pesiä.

Hakemuksen liitteinä on toimitettu maanomistajan suostumus pesän hävittämiseen, valokuvia, karttoja ja sääksiseurannan raportti.

Määräykset, joita hakemus koskee

Sääksi on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Kielto on voimassa lisääntymiskauden ulkopuolella, jos kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Sääksi on laji, joka käyttää samoja pesiä toistuvasti. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää yksilöiden tahallisen häiritsemisen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsä kierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Luonnonsuojelulain 73 §:n mukaan maakotkan, merikotkan, kiljukotkan, pikkukiljukotkan tai sääksen pesäpuu, jossa oleva pesä on toistuvasti käytössä ja selvästi nähtävissä, on rauhoitettu.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:n ja 73 §:n kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. 83 §:n 4 momentin mukaan uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain 3 §:n 5 kohdassa tarkoitetun uusiutuvan energian tuotantolaitoksen, asiaankuuluvan verkon ja energiavaraston suunnittelun, rakentamisen ja käytön sekä uusiutuvan energian tuotantolaitoksen ja energiavaraston verkkoon liittämisen katsotaan olevan hankkeita, jotka palvelevat kansanterveyttä ja turvallisuutta.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan Pirttisaaren sääksen pesän hävittämiseen alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa 31.3.2025 asti.
- 2 Tällä luvalla saa hävittää yhden, hakemuksessa kuvatun Pirttisaaren pesän.
- 3 Pesän poiston jälkeen tulee varmistaa, ettei sääksi pysty rakentamaan samaan puuhun uutta pesää.
- 4 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 5 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimesta) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
- 6 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 7 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 8 Luvan käytöstä tulee raportoida vuoden loppuun (31.12.2025) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/81/2025 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä, milloin pesä hävitettiin. Lisäksi tulee kertoa, näkyikö alueella pesää hävitettäessä sääksi/sääksiä.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi. Alueelle rakennetut ja suunniteltavat vihreän siirtymän voimat ovat lain tarkoittamia kansanterveyttä ja turvallisuutta palvelevia hankkeita.

Pirttisaaren pesä, joka sijaitsee alle 200 metrin päässä lähimmästä toiminnassa olevasta Murtomäki tuulivoimala-alueen voimalasta, havaittiin alun perin vuonna 2023, kun siinä pesi sääksipari voimaloiden rakennustöiden aikana. Vuonna 2024 toteutetussa seurannassa havaittiin, että sääksiä liikkui keväällä Pirttisaaren pesän ympärillä hyvin lähellä tuulivoimaloita, mutta pesässä ei sinä vuonna pesitty.

Pesän sijainti huomioon ottaen voimaloiden käytön katsotaan häiritsevän sääksen mahdollista pesintää. Alueelle jo rakennettujen voimaloiden käytön jatkamiseksi sekä pesivien sääksien, erityisesti lentoharjoituksia tekevien poikasten turvallisuuden varmistamiseksi, on perusteltua poistaa pesä. Muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole, sillä rakennettujen voimaloiden pysäyttämistä tai purkamista ei pidetä kohtuullisena.

Tällä päätöksellä ei oteta kantaa siihen, millainen vaikutus suunnitelluilla Murtomäki 2 ja Itämäki tuulivoimahankkeilla olisi sääksien reviireihin alueella, ja lupa myönnetään ensisijaisesti jo rakennettujen voimaloiden käytön jatkamiseksi uusien voimaloiden rakentamisen mahdollistamisen sijaan. Sääksellä on alueella useita vaihtoehtoisia pesiä, joten Pirttisaaren pesän poistamisen ei arvioida vaarantavan lajin suotuisaa suojelutasoa. Lähialueelle voi rakentaa maanomistajan luvalla tekopesän/pesiä ja myös sitä kautta pyrkiä ohjaamaan sääksien pesintää kauemmas voimaloista.

Poikkeuslupa on myönnetty 31.3.2025 asti voimassa olevana, jotta pesän poisto suoritettaisiin ennen sääksen pesimäkauden alkamista. Näin voidaan varmistaa, ettei sääksi enää pyri aloittamaan pesintää Pirttisaaren pesässä. Lisäksi pesän poiston jälkeen tulee varmistaa, ettei sääksi pysty rakentamaan puuhun uutta pesää. Puu ei ole pesän poistamisen jälkeen enää luonnonsuojelulain 73 §:n mukaisesti rauhoitettu.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 73 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Pirttisaaren pesä tulee poistaa ennen sääksen pesimäajan alkamista, jotta pesässä ei ehtisi alkaa pesintä. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää ja ratkaissut yksikön päällikkö Olli Mattila.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Oulun poliisilaitos kirjaamo.oulu@poliisi.fi

Pyhäjärvi pyhajarvi@pyhajarvi.fi

SLL Pohjois-Pohjoismaan luonnonsuojelupiiri pohjois-pohjanmaa@sll.fi

Keski-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry. juhani.hannila@kokkola.fi ,
mika.k.kumpulainen@gmail.com , kari.koivumaki@kaktk.fi

Suoritemaksu 316 €

Tämä asiakirja VARELY/81/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/81/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää Liisa 20.02.2025 13:56

Ratkaisija Mattila Olli 20.02.2025 14:17

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Käyntiosoite: Torikatu 34-40, 90100 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Telefax: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.